

**MIRCEA CEL BĂTRÂN, VOIEVODUL ȚĂRII ROMÂNEȘTI,
ISCUSIT DIPLOMAT ȘI CONDUCĂTOR DE OȘTI**

**MIRCEA CEL BĂTRÂN, VOIVODE OF THE ROMANIAN
COUNTRY, A REMARKABLE DIPLOMATE AND MILITARY
LEADER**

Colonel (r) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC*

Rezumat: *Autorul articolului, plecând de la informațiile furnizate de mai multe izvoare istorice (cronici otomane, bulgare și sârbești), precum și interpretările formulate în unele cercetări (articole, opere scrise etc.) ale istoricilor, și nu numai, de-a lungul timpurilor, încearcă să supună atenției cititorilor modul de abordare a diplomației și a unei expediții militare a voievodului Țării Românești, Mircea cel Bătrân, dincolo de frontiera nordică a Imperiului Otoman, frontieră situată pe malul sudic al Fluviului Dunărea.*

Articolul este o cercetare, asupra unor evenimente din vremea domniei lui Mircea, din anii 1389-1394, fără pretenția de a încerca clarificarea unor detalii, ce nu sunt încă cunoscute, chiar dacă ea, cercetarea, nu se va înscrie în consensualitate cu unii dintre cercetătorii istorici.

Cuvinte cheie: *Campanii otomane; Țara Românească; akingii; incursiuni de jaf; expediția oștii lui Mircea cel Bătrân.*

Abstract: *Starting from the information provided by several historical sources (Ottoman, Bulgarian and Serbian chronicles), as well as the interpretations formulated over time in some research (articles, written works, etc.) of historians, and not only, the author of the article tries to bring to the readers' attention the manner of approaching diplomacy and a military expedition of the Wallachian ruler, Mircea the Elder, beyond the Northern border of the Ottoman Empire, located on the Southern shore of the Danube River.*

The article is piece of research, on some events from the time of Mircea's reign, between 1389-1394, without claiming to have been able to clarify yet little

---

* Profesor consultant la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România.

known details, even if the research will not be in agreement with the opinion stated by some historians.

Keywords: Ottoman campaigns; Wallachia; akinji; looting raids; the expedition of Mircea the Elder's army.

Introducere

Istoricii români și străini acordă o atenție deosebită diplomației pe care a promovat-o un șef de stat, dar mai ales modului în care a înțeles și acționat pentru a-și apăra țara de pericolele ce le reprezentau dorința de ocupație a unor mari puteri. Iată de ce ne vom ocupa de unele aspecte ale relațiilor lui Mircea cel Bătrân, domn al Țării Românești între anii 1386 – 1418 (*figura nr.1.*), cu vecinii săi și cu Imperiul Otoman, precum și de o expediție împotriva otomanilor, mai puțin cunoscută și despre care există un interes deosebit și o diversitate de opinii. Domnitorul a fost și va rămâne în istoria neamului nostru și a lumii, ca un strălucit diplomat, precum și un mare comandant militar, prin modul cum acesta a făcut față pericolului otoman și nu numai.

1. Politica externă a Domnitorului Mircea cel Bătrân.

Mircea, în decursul domniei sale de 32 de ani în Țara Românească, a reușit să supraviețuiască printr-o abilită îmbinare a diplomației cu războiul. A fost un diplomat iscusit, atât în relațiile cu Ungaria și Polonia, țări cu care a încheiat alianțe în lupta împotriva extinderii Imperiului Otoman, dar și pentru a-și feri țara de ingerințele acestora în treburile ei interne.

În anul 1389, Mircea încheie o alianță cu voievodul Petru Mușat al Moldovei¹ prin intermediul căruia va reuși, în același an, să încheie o alianță și cu regele Vladislav al II-lea al Poloniei, îndreptată împotriva lui Sigismund de Luxemburg, în cazul în care acesta din urmă ar fi pornit un război cu una din cele două țări. Tratatul dintre regele polon și domnitorul român era încheiat de pe poziții egale, ca între doi suverani.

---

¹ Mihai Manea, Adrian Pascu, Bogdan Teodorescu, *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri până la revoluția din 1821*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997, p. 231.

După înfrângerea, capturarea și decesul sultanului Baiazid I de către Timur Lenk, ca urmare a bătăliei de la Ankara din anul 1402, pericolul otoman a fost îndepărtat pentru moment. În această situație voievodul Mircea se va implica, o bună perioadă de timp, în politica internă a Imperiului Otoman, în special în luptele претенdenților pentru ocuparea tronului², reușind să împiedice, în mod eficient, expansiunea otomană în nordul Dunării și devenind o figură proeminentă a luptei creștinilor din Balcani.

În anul 1406, după întrevvedere de la Severin, în care regele Sigismund i-ar fi cerut lui Mircea cetatea Licostomo (Chilia Veche)³, relațiile dintre Ungaria și Țara Românească se înrăutățesc. Pentru a contracara o eventuală campanie militară a regelui ungar, domnul muntean reînnoiește în anul 1410, tratatul cu Polonia.

Cu regii/țarii din sudul Dunării și cu voievodul Ardealului, Domnitorul a avut relații de bună vecinătate, cooptându-i în alianțele antiotomane.⁴

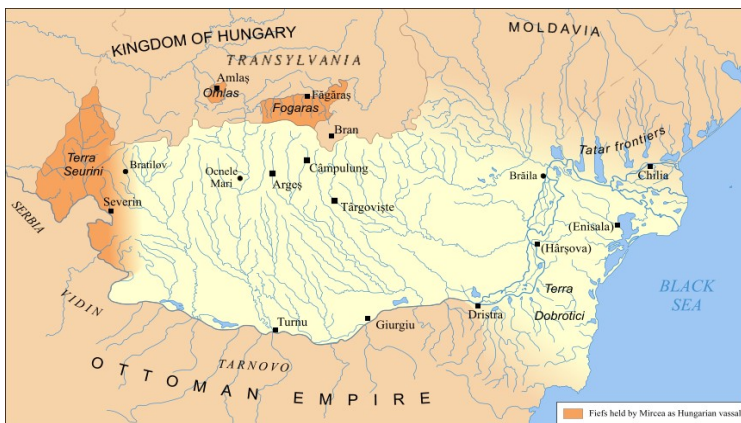

Figura nr.1. Țara Românească în timpul lui Mircea cel Bătrân⁵

² Nicolae Iorga, *Studiile istorice asupra Chiliei și Cetății-Albe*, PDF, București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1900, p. 66-69, disponibil la <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nico...>, accesat la 10.01.2020.

³ Petre P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, Ediția a II-a, Editura Corint, 2000, p. 38.

⁴ Nicolae Iorga, *op. cit.*, p. 67.

⁵ User:Anonimu, disponibil la [File:Tara Rumaneasca map.png](https://ro.wikipedia.org/wiki/File:Tara_Rumaneasca_map.png), https://ro.wikipedia.org/wiki/File:Tara_Rumaneasca_map.png, accesat la 11.01.2020.

2. Expediția lui Mircea cel Bătrân la Karînovasî

Unele din campaniile militare ale acestui domnitor nu sunt cunoscute sau puțin cunoscute din cauza lipsei consemnării cronicarilor acelor vremuri, iar cele existente în arhivele unor foste marii imperii, ale căror oști au călcat pământul înaintașilor noștri, se lasă cu greu descoperite sau au multe imprecizii.

Se discută adesea despre o expediție a lui Mircea cel Bătrân împotriva unei tabere otomane de pe teritoriul Bulgariei, iar opiniile istoricilor sunt contradictorii. Expediția în dezbateră istoricilor este cea din anul 1393, după unii istorici, iar după alții 1394, de la *Karînovasî*.

Pentru a putea înțelege necesitatea expediției întreprinsă de domnitorul Mircea cel Bătrân este necesar să examinăm, pe scurt, contextul istoric al acelei vremi în care s-a petrecut evenimentul.

După Bătălia de la Kosovopolje (Kosovo) din 15 iulie 1389, când coaliția antiotomană este înfrântă, Baizid I, întreprinde o campanie între anii 1391 - 1392, (*figura nr. 2*) desființează Țaratul de Vidin, ocupă cetățile de pe malul sudic al Dunării, stabilind frontiera nordică a Imperiului Otoman pe fluviu.

Figura nr.2. Cetățile Dunărene înaintea campaniei otomane 1391 -1392⁶

⁶ T. Yılmaz Oztuna, *Başlangıcından Zamanımıza Kadar, Türkiye Tarihi*, 3 Cilt, Hayat Kitapları, IV. I.Sultan Murad Bakanlar I Fethediyor (1354-1389), p. 62, PDF, disponibil la

Printre cetățile ocupate se număra și cetatea Silistra, precum și partea de sud a teritoriului lui Dobrotici (Dobrogea acelei vremi avea o altă configurație decât cea de azi, n.a.), aflate sub stăpânirea lui Mircea încă din 1388 (figura nr.3).⁷

Figura nr. 3. Despotatul dobrogean în 1370⁸

În toamna anului 1391, un corp de oaste din armata otomană, condus de un pașă (Firuz-bei) trece fluviul și, pentru prima dată în istorie, întreprinde incursiuni de jaf pe teritoriul Țării Românești înapoiindu-se cu nenumărate prăzi și bogății.⁹ Prin aceste incursiuni, ordonate de Baiazid I, nu au fost vizate obiective economice, ci mai ales obiective politice și

http://turuz.com/storage/Turkologi-2-2019/6964-3Turkiye_Tarixi-3-Yilmaz_Oztuna-1964-284.pdf, accesat la 12.01.2020.

⁷ Nicolae Iorga, *op. cit.*, p. 64-65.

⁸ Istoria Dobrogei, disponibilă la https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Dobrogei, accesată la 12.01.2020.

⁹ Neagu Giuvara, *Mircea cel Mare și luptele sale cu turcii*, Editura Humanitas, București, pp. 28-29.

militare, sultanul urmărind a-i mai diminua voievodului Mircea rolul activ pe care și-l asumase în subminarea planului de expansiune a Imperiului.¹⁰

Deoarece în sudul Dunării, voievodul Mircea cel Bătrân nu mai poate avea aliați în lupta contra turcilor, pentru a le stăvili expansiunea spre centrul Europei, iar Ungaria și Polonia urmăreau să-și exindă influența asupra Țării Românești, dorindu-și stăpânirea Gurilor Dunării, își dă seama că, aceste incursiuni nu sunt altceva decât un avertisment al Imperiului pentru următoarea etapă a cuceririlor și implicit, cotropirea Țării Românești.

După campania din anii 1391-1392, Baiazid lasă un corp de oaste (akingii*) în Bulgaria și își începe preparativele pentru desfășurarea campaniei de cucerire în nord-vestul Anatoliei împotriva emirului de Castemuni.¹¹

În condițiile în care o mare parte a armatei otomane nu mai este prezentă în sudul fluviului, Mircea se hotărărește să atace corpul akingiilor rămas.

3.Ce spun sursele și istoricii despre această expediție

Reputatul istoric Nicolae Iorga, în lucrarea *Studiile istorice asupra Chilie și Cetății-Albe*, amintește despre o expediție din anul 1393, a marelui domnitor, ca răspuns la campania militară a Sultanului Baiazid din anii 1391-1392.

¹⁰ Tahsin Gemil, "Romanians and Ottomans in the 14th-16th centuries", Bucharest, Romanian Academy, 2009, p. 98-100.

*Mesut Uyar, Edward J. Erikson, *A military history of the Ottomans*, Greenwood Publishing Group, Santa Barbara, California, 2009, pp/ 25-26, pdf, „Akingii, reprezentau unități de cavalerie cu armament ușor. Apariția lor a coincis cu atingerea frontului dunărean odată cu prăbușirea statelor bulgare (la 1393 respectiv 1396). Ușor înarmați fără armuri, se deplasau rapid fiind perfecți pentru acțiuni fulgerătoare. Atacurile lor au afectat zona dunăreană limitrofă statelor Valahia și Ungaria, adversarele imperiului la cumpăna secolelor 14-15 (acțiunile lui Mircea I și Sigismund de Luxemburg)”, disponibil la [psi424.cankaya.edu.tr > uploads > files > Uyar and Erikson \(eds \), A...](http://psi424.cankaya.edu.tr/uploads/files/Uyar_and_Erikson_(eds)_A...), accesat la 12.01.2020.

¹¹ T. Yılmaz Oztuna, *Başlangıcından Zamanımıza Kadar, Türkiye Tarihi*, 3 Cilt, Hayat Kitapları, IV. I.Sultan Murad Bakanlar I Fethediyor (1354-1389), V. Ildirim Sultan Bayezed Anadolu Birliği ni Gerçekleştiriyor, pp. 71-72, PDF, disponibil la http://turuz.com/storage/Turkologi-2-2019/6964-3Türkiye_Tarixi-3-Yilmaz_Oztuna-1964-284.pdf, accesat la 14.01.2020.

„Anul următor (1393), „Urmăză provocațiunea lui Mircea, care profită de lipsa Sultanului, ocupat cu preparativele luptei împotriva emirului de Castemuni. Deși promisese tribut, el trece Dunărea și pradă «șesul Cadin» sau Cariuovasis.”¹² Aceeași sursă ne relatează că, Baiazid răspunde, trecând râul la rîndul său, în Muntenia, pe la Nicopole. Nicopolea-Mică. e ocupată, Domnul urmărit pînă la Arges. Aici, acesta își alege o pozițiune tare, unde Baiazid nu cutéază să-l atace... În cursul acestei campanii, se dădu lupta din 10 Octobrie 1394 la Rovine, în care ... Mircea învinsese, dar, ca și Tepeș în 1462, * ca și Michaiu în 1595, ** el nu se putu folosi de victorie și se retrase la munți, spre Argeș.¹³

Istoricul Constantin C. Giurescu, în Istoria Românilor, se referă la incursiunea lui Mircea cel Bătrîn în sudul Dunării arătând că, ...în 1390*** otomani operaseră în țaratul bulgar de la Vidin. În 1391 «Firuz-bei, la rîndul său, plecând din vialetul Vidin și trecînd peste apa Dunării, a făcut o incursiune în ținuturile Țării Românești care se aflau în față și s-a închinat apoi la înalta curte a sultanului cu tot felul de prăzi. Acesta prăzi și bogății nemăsurate**** au fost folosite pentru așezăminte de binefacere»...relatează Saadeddin. Era o incursiune de sondaj și de avertisment. O încercare otomană de a ocupa prin surprindere Silistra, dă greș. Mircea reacționează și atacă, la rîndul său, garnizoanele otomane din zona Karinovasî (Kavarna după unele opinii); cronicarii recunosc, semnificativ, că voivodul

¹² Nicolae Iorga, *op. cit.*, p.65.

* Bătălia de la Tîrgoviște (16/17 iunie 1462) denumită și *Atacul de noapte*, cea mai importantă confruntare între domnul Țării Românești, Vlad Tepeș (1456 – 1462) și sultanul Mahomed II (1444 – 1446, 1451 – 1481).

** Bătălia de la Călugăreni (12/13 august 1595) și Marele vizir Sinan Pașa (1569 – 1596).

*** Precizarea cronologică este a cronicarului Saadeddin.

¹³ Idem.

****Cronicarii otomani folosesc frecvent adjectivele și calificativele pentru a sublinia succesele Porții, ca și pentru a ponegri pe adversari.

***** După Saadeddin atacul lui Mircea a avut loc tot în 1391; datările din cronicile otomane sunt, nu o dată, aproximative.

s-a reîntors în Țara Românească, «după ce a trimis în rândul martirilor pe unii dintre musulmani, iar pe alții i-a luat în robie» (Mehmet Neșri) *****.¹⁴

Istoricul Petre P. Panaitescu, în lucrarea *Mircea cel Bătrân*, arată că în anul 1391, „...Dela Vidin Firuz se încumetă să treacă Dunărea în Țara Românească; cete prădalnice pe cai iuți trecură ca fulgerul prin sate românești, luând robi și averi și întorcându-se tot așa de repede cum veniseră.¹⁵

În anul 1393, după căderea Bulgariei și cucerirea cetății Silistra, profitând de plecarea lui Baiazid de la Dunăre, „Mircea a trimis oștenii lui peste Fluviul în Dobrogea. Cronica recunoaște că oștile domnului au pustiit ținutul numit Carinvasin, în care trebuie văzut probabil Cavarna, după numele medieval Cavurna, adică partea de sud a Dobrogei. Silistra n-a fost reluată, dar un mare număr de Musulmani fură uciși și luați în robie și transportați peste Dunăre în robie în Muntenia. Cronica turcească* caracterizează această întâmplare ca un dezastru.¹⁶

Istoricul Tahsin Gemil, în lucrarea intitulată *Români și Otomanii în secolele XIV-XVI*, arată că, sultanul Baiazid I, după bătălia de la Kosovo din 1389, ordonă prima trecere peste Dunăre a oștilor otomane.

În cadrul acestor expediții unul din viziri și anume Firuz bey, a cucerit Vidinul cu trupele de achingii și a întreprins acțiuni de jefuire a multor localități din Țara Românească, întorcându-se cu o pradă foarte bogată și numeroși robi.

---

¹⁴ Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria Românilor*, vol. 2, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p. 71.

¹⁵ Apud Petre P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, p. 236, [www. Dacoromanica.ro](http://www.Dacoromanica.ro), pdf., disponibil la www.academia.edu, accesat la 14.01.2020.

* Leunclavius, *Historiae Musulmanae turcorum de monumentis ipsorum es scriptae libri XVIII*, Frankfurt, 1591, col. 319-320, și Neșri, trd. Noldke, *Op.cit.*, XV, p. 338-339.

¹⁶ Petre P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 240.

În primăvara anului 1391, Baiazid se afla în campania otomană pentru cucerirea nord-vestului Anatoliei, mai precis a emiratului de Kastamonu-Sinop.¹⁷

Ca răspuns la aceste incursiuni are loc..., *temerarul atac al lui Mircea cel Bătrân** împotriva bazei de acingii de la Karînovasî, ...acțiune soldată cu distrugerea acesteia.*¹⁸

Aurel Decei, istoric specializat în istoria Orientului Apropiat, cu precădere în istoria civilizației otomane, în lucrarea *Expediția lui Mircea cel Bătrân împotriva acingiiilor de la Karînovasî (1393), în Relații româno – orientale*, cercetând cronicile otomane referitoare la Expediția lui Mircea împotriva corpului de akingii situat la Karînovasi, afirmă că, voievodul Mircea a atacat fulgerător în anul 1393, „fără a putea totuși s-o determinăm mai de aproape”¹⁹. Autorul revine și încearcă să identifice locul unde a fost nimicit corpul de akingii, utilizând argumente lingvistice. Ca urmare a acestei analize el a identificat Karînovasî ca fiind Karinâbâd sau Karnabad, un mic oraș la sud de Munții Balcani, pe care bulgarii îl numesc astăzi Karnobat.²⁰

Istoricul Andrei Pogăciaș, în articolul *Războaiele lui Mircea cel Bătrân*, afirmă că, potrivit cronicilor otomane, imediat după victoria de la Kosovo din iunie 1389, armata otomană, sub comanda vizirului Firuz Bei, după ce a cucerit Vidinul, a desființat Țaratul bulgar de Târnovo (1393) și a luat în stăpânire cetățile Nicopole, Silistra, Ruse și, probabil, Turnu, a trecut

¹⁷ Apud, Tahsin Gemil, *op.cit.*, p. 98 – 100.

** Mustafa Ali Mehmet, în *Cronici turcești privind Țările Române*, vol. 1, 1966, p. 39, face referire la incursiunea lui Mircea la Karnovasî, fără a preciza, din punct de vedere geografic, locul unde se află și numărul oștenilor ce s-au înfruntat.

¹⁸ Tahsin Gemil, *op.cit.*, p. 103-105, citat din cronică lui Neșri, ed. Fr. Taeschner, I, p. 85-86.

¹⁹ Aurel Decei, *Expediția lui Mircea cel Bătrân împotriva acingiiilor de la Karînovasî (1393)*, în *Relații româno – orientale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 153.

²⁰ Aurel Decei, *Istoria Imperiului otoman până la 1656*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 62.

Dunărea în Țara Românească, efectuând incursiuni de jaf și întorcându-se cu pradă foarte bogată și numeroși robi. Profitând de situația în care sultanul Bayazid era în Anatolia cu întreaga armată, voievodul Mircea va efectua „celebrul, dar ignoratul atac al lui Mircea asupra bazei achingiilor de la Karînovasî, cel mai probabil actualul oraș Karnobat, la sud de Munții Balcani.”²¹

Profesorul Ionel-Claudiu Dumitrescu propune un alt scenariu arătând că, „Cetele de akîngii au forțat Dunărea în 1394, după dispariția țaratului bulgar, și au început acumularea primitivă de bunuri prin jaf ... ducând la scăderea potențialului economic și militar al Țării Românești. Voievodul Mircea planifică și execută o expediție... în adâncimea teritoriului inamic...cu participarea numai a unităților mobile de cavalerie* (figura nr. 4),...reușind realizarea surprinderii totale și dubla încercuire într-o depresiune ... ”²² numită Karînovasî, distrugând temutul corp al akîngiilor.

---

²¹ Andrei Pogăciaș, „Războaiele lui Mircea cel Bătrân”, *Historia*, disponibil la <https://www.historia.ro> › general › articol › razboaiele-lui-mircea-cel-batran, accesat la 15.01.2020.

* Andrei Pogăciaș, *Op.cit.*, „grosul armatei muntene era format din cavalerie, împărțită în cavalerie ușoară – arcași călare – și cavalerie grea dotată cu armuri, cămăși de zale, coifuri, lănci, aceasta fiind formată din boieri și probabil mercenari străini.” disponibil la <https://www.historia.ro> › general › articol › razboaiele-lui-mircea-cel-batran, accesat la 12.01.2020.

²² Prof. Ionel-Claudiu Dumitrescu, „Bătălia de la Karînovasî rămâne cea mai mare victorie românească din punct de vedere al caracteristicilor teoretice”, *Historia*, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/batalia-de-la-karinovasi-o-batalie-poate-mai-importanta-decat-cea-de-la-rovine-pentru-mircea-cel-batran>, accesat la 15.01.2020.

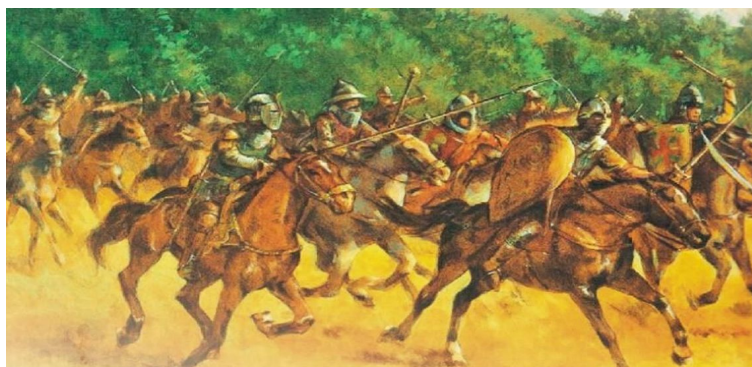

Figura nr. 4. Cavaleria din componerea oastei cele mici a Domnitorului Mircea cel Bătrân.²³

4. Cum poate fi explicată (cum a fost posibilă) expediția lui Mircea în ipotezele formulate de istorici

Din analiza afirmațiilor făcute de istorici, bazându-se pe afirmațiile aflate în diferite cronică, se adevărește că expediția lui Mircea cel Bătrân împotriva *achingiilor**, situați la sudul Dunării, a avut loc.

Anul desfășurării expediției este, cel mai probabil 1393**, după cucerirea Vidinului, desființarea Țaratului bulgar de Târnovo și luarea în stăpânire a cetăților Nicopole, Silistra, Ruse și, probabil, Turnu, și când incursiunile de jaf ale achingiilor puteau avea drept urmare scăderea potențialului economic și militar al Țării Românești.

Localitatea unde se aflau achingii și unde s-a exercitat atacul cavaleriei lui Mircea este Karînovasî, indicată de toate sursele, dar pe care majoritatea istoricilor o situează la sud de Munții Balcani (*figura nr. 5*), în actuala localitate bulgară Karnobat, aflată la o depărtare de 450 km de capitala Țării Românești, Curtea de Argeș. Această identificare o face pentru prima dată istoricul Aurel Decei, utilizând argumente lingvistice, ..., *el formulează ipoteza că denumirea Karînovasî este formată din «ova*

---

²³ Andrei Pogăciaș, *Op.cit.*, disponibil la <https://www.historia.ro> > general > articol > razboaiele-lui-mircea-cel-batran, accesat la 15.01.2020.

* denumită în cronicile vremii corp, bază, pâlcuri, garnizoane de achingii.

** după unii autori în anul 1392, iar după alții 1394 sau chiar 1395.

însemnând în limba turcă «câmpie, câmp, vale», iar «âbâd» în limba persană însemnând «loc locuit, cultivat, productiv»²⁴. Astfel, căutând la sudul Munților Balcani Karînovasî, el o identifică cu denumirea localității bulgare de astăzi Karnobat, aflată la 350 km de Curtea de Argeș, capitala Țării Românești.

Sunt însă și istorici (Constantin C. Giurescu, Petre P. Panaitescu) care, în opinia lor, cred că Karînovasî ar putea fi *Kavarna* la est de Balci, adică orașul Varna de astăzi, situat pe țărmul Mării Negre, aflat pe teritoriul Bulgariei, la 350 km de Curtea de Argeș.

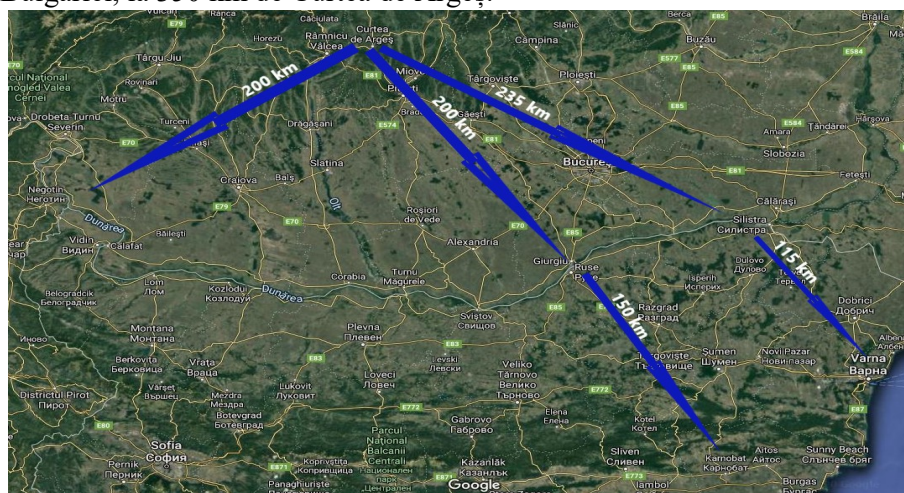

Figura nr. 5. Karînovasî și situarea ei în diferite locuri geografice

O altă localizare a denumirii Karînovasî și inclusiv a localității, o face **filologul francez de origine română Emil Turdeanu**, care își exprimă opinia că „...*în limba turcă Karînovasî desemnează «câmpia lui Karina»*”²⁵. Pentru a poziționa acest loc, Nicolae Jorga a propus *șesul Cadin* sau *Cariuovasis*. Deci,

²⁴ Wikipedia, Karînovasî, disponibil la <https://ro.wikipedia.org/wiki/Kar...>, accesat la 16.01.2020.

²⁵ Emile Turdeanu, Les luttes des roumains pour l'indépendance. La défense du Danube, du XIV au XVIIe siècles, Rumanian Studies, pp.10 – 11, disponibil la <https://books.google.ro/books>, accesat la 15.01.2020.

el își exprimă convingerea că „denumirea Karina este o transcriere a numelui sârb al regiunii Krajina care se întinde de-a lungul malului drept al Dunării de la Derdap la vărsarea Timocului, ...adică «câmpia de la Krajina»,”²⁶ aflată în Serbia, la 200 km de Curtea de Argeș.

Cum a reușit Mircea cel Bătrân să execute această expediție.

Să analizăm scenariile formulate de istorici.

Istoricul Andrei Pogăciaș spune că „Este de presupus că Mircea avea spioni în Balcani, care i-au raportat că armata rumeliotă este în campanie în Anatolia cu Baiazid.

„Raidul, al cărui traseu nu este cunoscut, a fost făcut, cu o mare armată, «mișcătoare ca Nilul și acaparatoare ca torentul», «înfricoșătoare ca norii» și «iute ca torentul», după cum scrie cronicarul otoman Kemal Pașa Zade în cronica sa. Odată trecută Dunărea, trupele valahe au început să ardă și să distrugă toate localitățile aflate în cale, împărțite în mai multe cete, care se îndreptau toate spre Karînovasî. Mircea a distrus și jefuit orașul și împrejurimile, ucigând mulți musulmani și făcând foarte mulți prizonieri... Conform altor cronicari otomani, atacul a fost dat tocmai la îndemnul unor emiri anatolieni, pentru a ridica presiunea asupra statelor lor. Stratagema a funcționat, Baiazid întorcându-se de urgență în Rumelia, pentru a-l pedepsi pe domnul valah, care atacase la o distanță foarte mică de capitala Edirne (între cele două orașe sunt, în linie dreaptă, circa 200 km). Totodată, Baiazid dorea să-și asigure flancul nordic, având în vedere că din estul Anatoliei, chemat și de emirii ostili lui Baiazid, se apropia marea armată a puternicului Timur Lenk.”²⁷

Profesorul Ionel-Claudiu Dumitrescu propune un alt scenariu arătând că, acesta „...ține cont de principalele evenimente datate precis și de

²⁶ Ibidem.

²⁷ Andrei Pogăciaș, „Războaiele lui Mircea cel Bătrân”, *Historia*, disponibil la <https://www.historia.ro> › general › articol › razboaiele-lui-mircea-cel-batran, accesat la 12.01.2020.

o riguroasă coroborare a documentelor creștine cu cele otomane...Campania a fost corect planificată, cu participarea numai a unităților mobile de cavalerie, s-a reușit realizarea surprinderii totale și dubla încercuire într-o depresiune...

Se știa că otomanii preferau să se retragă la iarnă cam la sfârșitul lunii octombrie, de Sfântul Dumitru, pentru a evita degerăturile și pierderea cailor obișnuiți cu geruri uscate. Domnitorul Mircea cel Bătrân trebuia să-l lase pe dușmani să se bucure de prada luată, să se simtă în siguranță, să-l considere fricos pe conducătorul din Kara Eflak. Trebuia ca viesparul să se liniștească. Se poate ca să se mizeze pe desfășurarea sfintei sărbători a Crăciunului. Apariția unor fenomene meteo extreme (ger și viscol) poate au întărit credința năvrărilor* în siguranță deplină. Se adăuga și distanța față de Muntenia. Totul părea perfect pentru o iarnă plăcută, petrecută în sânul familiei după capturi bogate pe seama necredincioșilor.

Consider că trupele muntene au plecat după 6 ianuarie 1395, după Bobotează, au trecut Dunărea pe un pod de gheață și s-au strecurat până la Karînovasî pe două itinerarii. Drumurile cunoscute prin intermediul negustorilor au fost străbătute în ritm rapid și surprinderea a fost totală. Zilele scurte, o atmosferă mohorâtă sau căderi de zăpadă au ascuns marșul cetelor de călăreți. Asaltul asupra așezărilor din depresiune a fost rapid și din două direcții, cronicarii otomani fiind obligați să recunoască masivele pierderi în rândurile temutei cavalerii. Lipsa datelor cronologice exacte în cronicile otomane nu ne permit o datare precisă, dar bătălia s-a dat sigur înainte de 7 martie 1395, adică de semnarea tratatului de alianță de la Brașov cu regele Ungariei.²⁸

* Pedestraș din armata neregulată a Imperiului Otoman.

²⁸ Prof. Ionel-Claudiu Dumitrescu, „Bătălia de la Karînovasî rămâne cea mai mare victorie românească din punct de vedere al caracteristicilor teoretice”, *Historia*, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/batalia-de-la-karinovasi-o-batalie-poate-mai-importanta-decat-cea-de-la-rovine-pentru-mircea-cel-batran>, accesat la 12.01.2020.

Este oare posibil un astfel de scenariu?

Să analizăm pe rând etapele probabile de parcurs ale Voivodului Mircea și oștii lui de cavaleri.

Fluviul era înghețat și oastea de cavaleri a lui Mircea, nu știm câți oșteni număra, a trecut Dunărea pe pod de gheață. Tot ce este posibil deoarece este iarnă și în condiții dificile de timp: întunericul nopții, vizibilitate redusă din cauza ceții, o vreme mohorâtă sau a căderii de zăpadă, oastea se poate strecura neobservată, prin mai multe locuri de trecere, într-un teritoriu controlat de otomani și care stăpânea și cetățile de pe malul sudic al fluviului. Dar dacă fluviul nu era înghețat? Și în acest caz se putea trece pe timp de noapte prin vadurile existente, deoarece..., *cele două maluri ale Dunării erau strâns legate printr-o rețea de vaduri*²⁹. *Vadurile de peste Dunăre erau la ostrovul Lopatna (lângă Brăila), Orașul de Floci, Dârstor, Giurgiu, Șiștova, Nicopole, Țimbru și Calafat-Vidin (punct esențial în comerțul cu Raguză).*³⁰

Deci, achingii despre care nu se știe câți luptători numărau*, se aflau la sud de Munții Balcani, în depresiunea Karnobat la iernat, iar pe teritoriul Bulgariei, fiind timp de iarnă, cu viscol, zilele scurte cu o vizibilitate redusă, o atmosferă mohorâtă și cu căderi de zăpadă în trecători, nu era supravegheat de otomani și, astfel, marșul cetelor de călăreți rămânea ascuns observării.

Clima la nord de Munții Balcani este asemănătoare celei din Țara Românească, iar la sud, în depresiunea Karnobat era, probabil, asemănătoare cu cea din timpurile noastre, adică un climat temperat cu influență mediteraneană, unde iernile sunt reci, cu temperaturi cuprinse între +5 și – 4°C, cu zile mohorâte și precipitații rare de zăpadă, propice staționării akingiilor.

---

²⁹ Coman Marian, *Putere și teritoriu. Țara Românească medievală (secolele IV-XVI)*, cap.1, subcap.1.4, concluzii, Editura Polirom, 2016, disponibil pe books.google.ro > books, accesat la 15.01.2020.

³⁰ Petre P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, ediția a II-a, Editura Corint, București, 2000, p. 123-124.

* cronicile, că sunt otomane, bulgare sa sârbe, nu dau informații despre numărul luptătorilor ce s-au înfruntat.

Să admitem chiar că Voievodul Mircea a beneficiat de sprijinul unor iscoade, care l-ar fi ajutat în deplasarea oștii de cavalerie ușoară în adâncimea teritoriului bulgar.

În aceste condiții oastea (cetele de călăreți) lui Mircea se putea deplasa pe două itinerarii, pe o distanță de la Dunăre la Karnobat de aproximativ 150 km în linie dreaptă, ceea ce înseamnă mai mult de 250 km călare. Durata deplasării oștii voievodului Mircea este greu de estimat tocmai datorită anotimpului. În condiții normale de timp, în intervalul martie – noiembrie, după informațiile de surse istorice, pentru un cal și călăreț în șea, în trap ușor, era de 6 km/h timp de 8 ore pe zi³¹, deci până la 48 km/zi, dar nu și în condiții de iarnă.

Cele două itinerarii probabile, după ieșirea din trecătorile Munților Balcani, puteau fi utilizate pentru realizarea unei duble învăluri, încercuirii și nimicirii akhingiilor din Depresiunea Karnobat. Itinerariile erau, probabil, drumurile negustorilor ce făceau comerț dinspre Adrianopole (Edirne) spre Țara Bârsei și invers, și care, pătrundeau prin trecătorile estice ale Munților Balcani dinspre Karnobat spre Țara Românească. Acestea puteau fi, după trecerea Dunării, spre Karnobat, unul: prin localitățile Razgrad, Șumen, trecătoarea Smeadova – Prilep, Lazarevo, Vălcin, Karnobat, iar celălalt prin Razgrad, Târgoviște, trecătoarea Vârbița – Bernovo, Singurlare, Karnobat.

Deplasarea pe cele două itinerarii pe teritoriul Bulgariei, pentru a ajunge la Karnobat, teritoriu ocupat de turci, ridică întrebări privind: durata deplasării, modul de efectuare a acesteia, coordonarea pe cele două itinerarii, locurile de odihnă și asigurarea hranei pentru oșteni și caii lor, modul de echipare a călăreților și cailor pentru deplasare și luptă, efectuarea deplasării în cele două trecători din Munții Balcani, probabil, înzăpăzite. Se mai afirmă că deplasarea s-a efectuat, probabil, pe durata a două luni și că voievodul Mircea a devastat în calea sa garnizoane otomane, iar akingiile nu ar fi aflat, știut fiind că garnizoanele otomane, aflate în cetăți, aveau la dispoziție pentru informarea sultanului porumbei voiajori ce putea duce

---

³¹ Possible distance travelled by horse over 6 weeks?, disponibil la worldbuilding.stackexchange.com › questions, - Worldbuilding, accesat la 18.01.2020.

răvașele la o distanță de 160 km/zi³². Oare este posibilă absența lui Mircea pe o astfel de durată știut fiind că în Țara Românească trădarea boierilor era un obicei împământenit și posibil ar fi profitat de absența lui pentru a înscăuna un alt domnitor, așa cum se va întâmpla ceva mai târziu, după bătălia de pe Argeș.

La aceste întrebări este greu de dat răspunsuri satisfăcătoare, iar izvoarele istorice nu relatează nimic în acest sens.

Argumentația privitoare la motivele pentru care akingiile se aflau la sud de Munții Balcani în Depresiunea Karînovasî (climat, vestimentația ostașilor și obiceiurile musulmanilor*), mi se pare plauzibilă și probabil corespunde acelor vremi.

Odată ajunsă în Depresiunea Karînovasî, oastea voievodului putea executa o manevră dublă învăluitoare pentru a distruge achingiile aflați acolo.

Complexitatea expediției ne face să ne întrebăm cum a fost oare posibilă, cu toate că este o certitudine că aceasta a fost executată și, drept urmare, ea l-a determinat pe Sultanul Baiazid să-și întrerupă campania din Anatolia pentru a întreprinde o campanie militară de pedepsire a îndrăznelii voievodului Mircea și cucerire a Țării Românești.

Istoricul *Petre P. Panaitescu* formulează un alt scenariu, în care afirmă că, în anul 1393, voievodul Mircea trece cu oștenii săi Dunărea în Dobrogea încercând să recucerească Silistra, apoi, nereușind, își continuă marșul spre sud-est pustiind ținutul numit Carinovasîn, probabil orașul Caverna, situat pe malul Mării Negre, distrugând un mare număr de musulmani.

---

³² Babur Rashidzada, *I Am Timour, World Conqueror: Autobiography of a 14th Century Central Asian Ruler*, Editura - Dog Ear Publishing, 2009, p.459, cap.1, *Toward Rume, and Battle with Ildarm Bayazid*, „La o ora dupa ce am primit mesajul lui Bayazid Ildarm, un porumbel calator a adus vestea că Tugul, Emirul din Maghnesia, s-a revoltat”, disponibil la <https://books.google.ro/books?id=KfwFEEhgdSUC&pg=PA459>, accesat la 20.01.2020.

* „Turcii otomani erau o populație ce locuia pe un teritoriu cu o climă mediteraneeană și submediteraneeană, obișnuși mai mult cu verile călduroase decât cu iernile geroase și cu multă zăpadă. Mai mult, vestimentația otomană era formată în general din țesături subțiri specifice Asiei Mici, nu din blănuri ...”, argumentația este preluată dintr-un articol disponibil la ro.wikipedia.org despre *Bătălia de la Rovine (17 mai 1395)* și pe: www.historia.ro; en.wikipedia.org, accesat la 23.01.2020.

Și în acest scenariu sunt multe necunoscute: în ce anotimp s-a executat expediția și cât timp a durat acesta; câți oșteni număra oastea voievodului Mircea; pe unde a trecut fluviul și pe ce itinerar s-a deplasat; ce unitate de akingii se afla la Caverna și care era numărul luptătorilor otomani.

Pe teritoriul Țării Românești oastea lui Mircea se putea deplasa pe mai multe itinerarii trecând fluviul prin vadurile existente sau poate cu ajutorul unor corăbii sau altor mijloace de trecere. După nereușita recucerire a cetății Silistra, oastea lui Mircea s-a deplasat, probabil, spre sud-est până la Carvuna, localitate identificată ca fiind orașul Varna de astăzi.

De la Silistra oastea voievodului s-a deplasat, probabil, pe un itinerar până la Dobrici, iar de acolo la Carvuna pe două itinerarii, pe o distanță, în linie dreaptă de mai bine de 115 km, ceea ce însemna aproape 140 km călare, într-un teren șes ce alternează cu unele diferențe de nivel ne semnificative și care, putea fi parcursă în câteva zile.

Climatul din această zonă este apropiat celui din sud-estul Țării Românești și, în consecință, nu pune probleme deosebite privitoare la parcurgerea acelei distanțe de către oastea munteană, chiar și pe timp de iarnă.

Totuși, în acest scenariu forțele otomane rămase la sud de Dunăre, în zona Caverna, puteau fi alertate și, în consecință, akhingii puteau fi pregătiți pentru o înfruntare cu oastea voievodului Mircea, ori cronicile otomane, bulgare și sârbești relatează că akhingii au fost surprinși și nimiciți.

În scenariul, formulat de Emil Turdeanu, istoricul este de părere că, potrivit argumentației lingvistice, expediția voievodului Mircea cel Bătrân ar fi avut loc în câmpia situată între vărsarea râului Timoc, localitățile Negotin, Derdap, și Prahova, adică în câmpia de la Krajina, pe teritoriul Serbiei.

Istoricul se întreabă cum ar fi putut Mircea să întreprindă o expediție la sud de Munții Balcani, până la Karnobat, la o distanță atât de mare de Țara Românească, mai ales că pătrundea într-un teritoriu de ocupație otomană și ar fi trebuit să facă față unei confruntări cu un corp de armată turc dintre cele mai de temut. Ce interes putea avea Mircea să se aventureze

atât de departe de țara sa, deja amenințată de căderea Bulgariei și a Dobrogei?

Istoricul argumentează că tot din această câmpie, în anul 1391, au plecat achingii lui Firuz bei, în incursiunile lor de jaf din Țara Românească, și deci tot de aici Mircea cel Bătrân putea ataca fără a se îndepărta imprudent de bazele sale pentru a-și apăra granițele și în încercarea de a-și ajuta ruda Sracimir din Vidin.

Atacul neașteptat în sud-vestul Țării Românești explică, de asemenea, absența lui Mircea de la Silistra în sud-estul țării și căderea acesteia în anul 1393, în care otomanii lăsaseră o garnizoană locală, precum și graba cu care sultanul Baiazid Ilderim a organizat campania de represalii împotriva Țării Românești în 1394 - 1395.³³

Acest scenariu are și el necunoscutele lui astfel: în ce anotimp s-a efectuat expediția oștirii voievodului; se aflau, cu adevărat, aici akhingiii; cum a fost posibilă surprinderea lor când erau atât de aproape de teritoriul Țării Românești; pe ce traseu s-a deplasat oastea lui Mircea și pe unde a trecut Dunărea.

Nu știm cu exactitate în ce anotimp s-a executat expediția și în ce condiții de timp.

Erau oare acolo cantonați akhingiii și care era numărul lor? La prima parte a nedumeririi răspunsul poate fi afirmativ deoarece, Câmpia de la Krajina cu localitatea Derdap, reprezenta o zonă și un punct strategic de răscruce a drumurilor pe uscat și pe apă, care duceau la nord și la sud de Dunăre și care, le permitea otomanilor să controleze zona și să se deplaseze cu oportunitate pentru a apăra frontiera nordică a Imperiului Otoman, cât și pentru a întreprinde incursiuni de jaf pe teritoriul Țării Românești. La cea de-a doua parte a întrebării nu se poate da un răspuns sau să se facă o supoziție, neexistând nici un fel de informație în acest sens.

---

³³ Emile Turdeanu, *Les luttes des roumains pour l'indépendance. La défense du Danube, du XIV au XVIe siècles*, *Rumanian Studies*, pp.10 – 11, disponibil la <https://books.google.ro> › books, accesat la 24.01.2020.

De ce sultanul Baiazid I ar fi lăsat acolo achingii? Tocmai din motivul arătat, cât și pentru a supraveghea o eventuală acțiune a Domnitorului Mircea la sud de fluviu.

Climatul regiunii și implicit al câmpiei unde s-ar fi aflat achingi, era temperat continental cu influențe mediteraneene, ceea ce le permitea să ierneze, fără a întâmpina mari dificultăți climatice.

Motivarea acțiunii lui Mircea ar fi putut fi cea arătată de istoric, cât și pentru faptul că unitatea de achingii reprezenta un pericol potențial pentru Țara Românească.

Deplasarea oștirii lui Mircea pe teritoriul Țării Românești, acoperit în mare parte pe direcția de înaintare către fluviu dinspre Curtea de Argeș, se putea face pe pâlcuri de călăreți, pe mai multe itinerarii, fără problemele ridicate de asigurarea hranei oștenilor și cailor și fără să poată fi observată de pe malul sârbesc al Dunării.

Trecerea fluviului, dacă era iarnă, se putea face pe gheață sau, pe timpul celorlalte anotimpuri, prin vadurile existente.

Atacul însă asupra forței otomane, aflate în acea câmpie, se putea executa numai pe timp de noapte și numai utilizând o tactică adecvată, precum cea din scenariile anterioare.

Concluzii

În perioada în care Mircea cel Bătrân a fost domnitor al Țării Românești, sub autoritatea sa, teritoriul acesteia a ajuns la cea mai mare întindere din istoria ei. La acest fapt nu se putea ajunge decât printr-o întărire a autorității sale și o bună organizare centralizată.

Un iscusit diplomat, Mircea a înțeles necesitatea unei coaliții creștine împotriva Imperiului Otoman, pentru a-i limita extinderea spre centrul Europei și, implicit neatârnamarea țării.

Campaniile militare ale voievodului, îndreptate, cu precădere, împotriva otomanilor s-au desfășurat la sud și vest de cursul Dunării, înțelegând, ca nimeni altul dintre domnitorii, că cea mai bună apărare este dincolo de hotarele țării, pentru a nu-i da posibilitatea osmanlăilor să calce glia străbunilor.

Iată de ce expediția lui Mircea, dincolo de Fluviul Dunărea, se înscrie în logica strategiei sale de apărare a Țării Românești.

Putem observa că problema datării expediției lui Mircea din anul 1393, se încadrează în logica cuceririi de către otomani a cetăților de pe malul sudic al Dunării, a părții de sud a Dobrogei, precum și a cetății Silistra, când voievodul înțelege pericolul reprezentat de extinderea acestei mari puterii.

Cu certitudine surprinzătoare expediție dincolo de Dunăre a oștii lui Mircea a avut loc, cronicile vremii o consemnează, fără însă a da detalii asupra modului de execuție a acesteia. Și, cine știe, dacă nu într-o bună zi o cronică nu va aduce, la lumina zilei, consemnări edificatoare asupra modului de execuție a acestei inedite expediții.

BIBLIOGRAFIE

- DECEI A., *Expediția lui Mircea cel Bătrân împotriva acîngiilor de la Karînovasî (1393)*, în *Relații româno – orientale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
- DECEI A., *Istoria Imperiului otoman până la 1656*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
- DUMITRESCU I.-C., „Bătălia de la Karînovasî rămâne cea mai mare victorie românească din punct de vedere al caracteristicilor teoretice”, *Historia*, <https://www.history.ro/sectiune/general/-articol/batalia-de-la-karinovasi-o-batalie-poate-mai-importanta-decat-cea-de-la-rovine-pentru-mircea-cel-batran>.
- GEMIL T., *Romanians and Ottomans in the 14th-16th centuries*, Bucharest, Romanian Academy, 2009.
- GIURESCU C.C., GIURESCU D.C., *Istoria Românilor*, vol.2, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- GIUVARA N., *Mircea cel Mare și luptele sale cu turcii*, Editura Humanitas, București.

- IORGA N., *Studiile istorice asupra Chilei și Cetății-Albe*, PDF, București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1900, disponibil la <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nico>.
- Istoria Dobrogei, disponibilă la https://ro.wikipedia.org/wiki/Istoria_Dobrogei, accesată la 12.01.2020.
- MANEA M., PASCU A., TEODORESCU B., *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri până la revoluția din 1821*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1997.
- MARIAN C., *Putere și teritoriu. Țara Românească medievală (secolele IV-XVI)*, cap.1, subcap.1.4, concluzii, Editura Polirom, 2016, disponibil pe [books.google.ro](https://books.google.ro/books) books.
- OZTUNA Y. T., *Başlangıcından Zamanımıza Kadar, Türkiye Tarihi*, 3 Cilt, Hayat Kitapları, IV. I.Sultan Murad Bakanlar I Fethediyor (1354-1389), PDF, disponibil la http://turuz.com/storage-Turkoloji-2-2019/6964-3Türkiye_Tarixi-3-Yilmaz_Oztuna-1964-284.pdf.
- PANAITEȘCU P.P., *Mircea cel Bătrân*, Ediția a II-a, Editura Corint, București, 2000.
- PANAITEȘCU P.P., *Mircea cel Bătrân*, www.dacoromanica.ro, pdf., disponibil la www.academia.edu.
- POGĂCIAȘ A., „Războaiele lui Mircea cel Bătrân”, *Historia*, disponibil la <https://www.historia.ro/general/articol/razboaiele-lui-mircea-cel-batran>.
- RASHIDZADA Babur, *I Am Timour, World Conqueror: Autobiography of a 14th Century Central Asian Ruler*, Editura - Dog Ear Publishing, 2009, disponibil la <https://books.google.ro/books?id=KfwFEEhgdSUC&pg=PA459>.
- TURDEANU E., Les luttes des roumains pour l'indépendance. La défense du Danube, du XIV au XVIe siècles, *Rumanian Studies*, disponibil la <https://books.google.ro/books>.
- UYAR M., ERIKSON J.E., *A military history of the Ottomans*, Greenwood Publishing Group, Santa Barbara, California, 2009, pdf, disponibil la [psi424.cankaya.edu.tr/uploads/files/Uyar and Erickson \(eds_\)](http://psi424.cankaya.edu.tr/uploads/files/Uyar_and_Erickson_(eds_).pdf).
- Wikipedia, Karınovası, disponibil la <https://ro.wikipedia.org/wiki/Karinovasi>, <https://ro.wikipedia.org/wiki/Karinovasi>.

